

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

Vi ser framover mot 2040:

- Hvordan skal vi gi god opplæring innenfor nye rammevilkår?

Vegard Iversen

direktør for kompetanse i Trøndelag
fylkeskommune

Fram mot 2040: Nye rammevilkår

Reduksjon av antall 16-18åringer

Innsparingskrav

- God kvalitet i opplæringa
- Gode læringsresultater
- Elevens beste
- Arbeidslivets kompetansebehov
- Trøndelagssamfunnets beste

Inntektsreduksjon

Mangel på framtidig arbeidskraft

Hvordan skal vi i framtida oppnå det som står inni firkanten?

Foto: Ronny Danielsen

Bakgrunn - utredningsmandat

I **fylkestingssak 42/25** ble det fattet følgende vedtak:

Utdanning: Den største utfordringen for videregående opplæring i Trøndelag er den skjeve elevtallsutviklingen. Elevtallene kommer til å gå ned alle andre steder enn i Trondheimsområdet, og skolekapasiteten i Trondheim må også være dimensjonert for de store ungdomskullene som kommer der. Dermed vil det bli en stor utfordring å finne en balansert tilbudsstruktur som både sikrer et variert utdanningstilbud i hele fylket, samtidig som man har tilstrekkelig antall elever for å ha god faglig kvalitet og et godt psykososialt miljø. Vi ser derfor nødvendigheten av en grundig gjennomgang av tilbudsstrukturen. Fylkestinget vil bevare den desentraliserte skolestrukturen over hele Trøndelag. Legge til rette for en balanse mellom studiespesialisering og yrkesfag tilpasset det framtidige behovet for lokalt næringsliv, offentlig forvaltning og akademia.

Hva driver behovet for ressurser i videregående skoler?

Thora Storm
vgs.

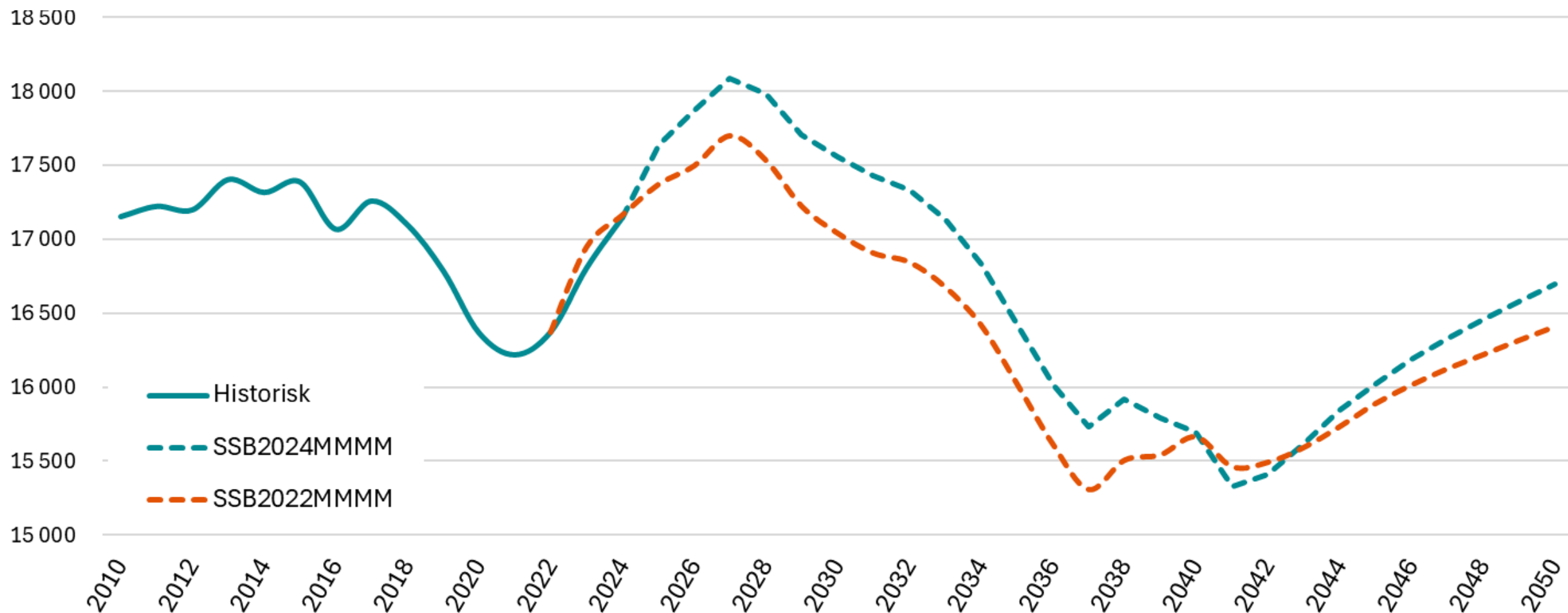

Mære
Landbruksskole

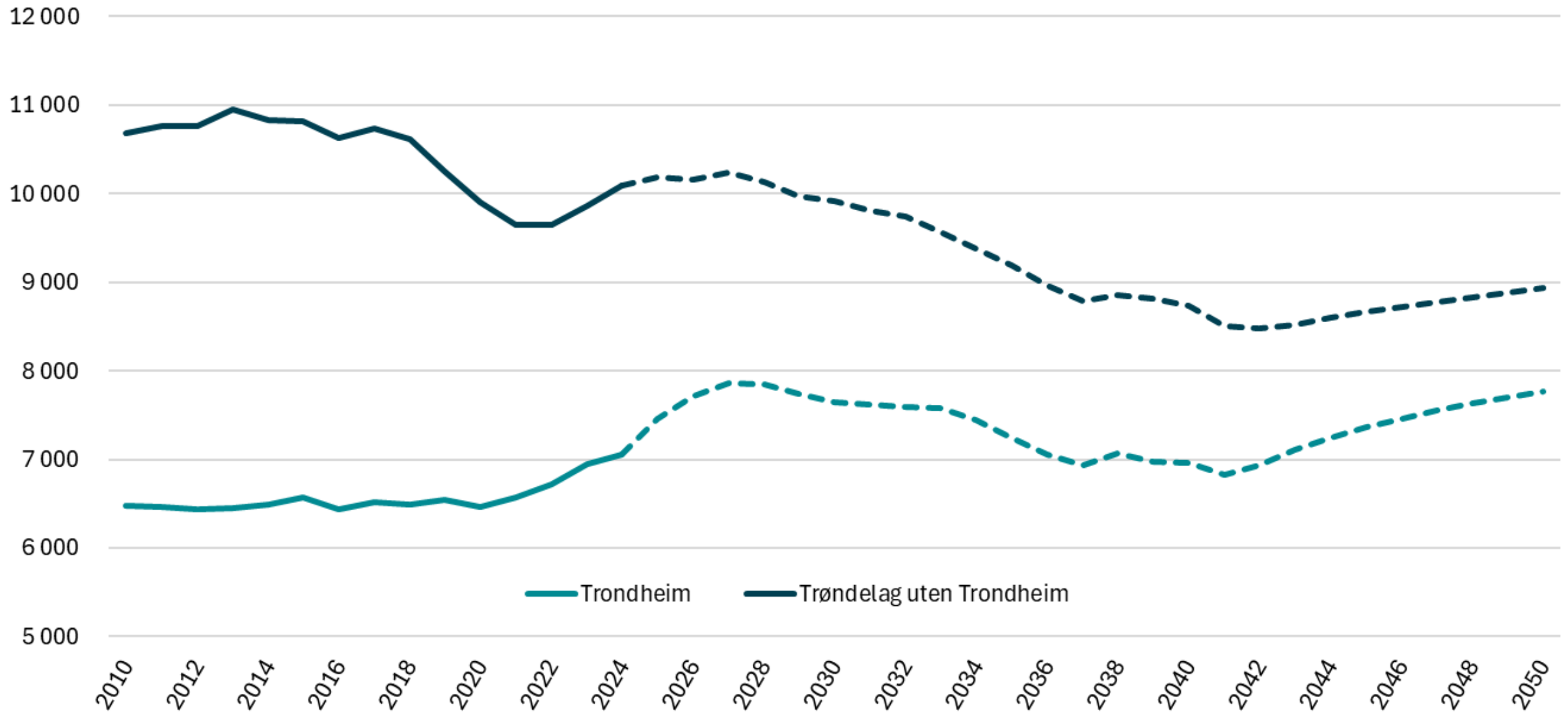

Verdal vgs.

Befolkningsutvikling for aldersgruppen 16-18 år i Trøndelag, historiske tall og prognoser

Befolkningsutvikling for aldersgruppen 16-18 år i Trondheim, og Trøndelag uten Trondheim. Historiske tall og prognoser

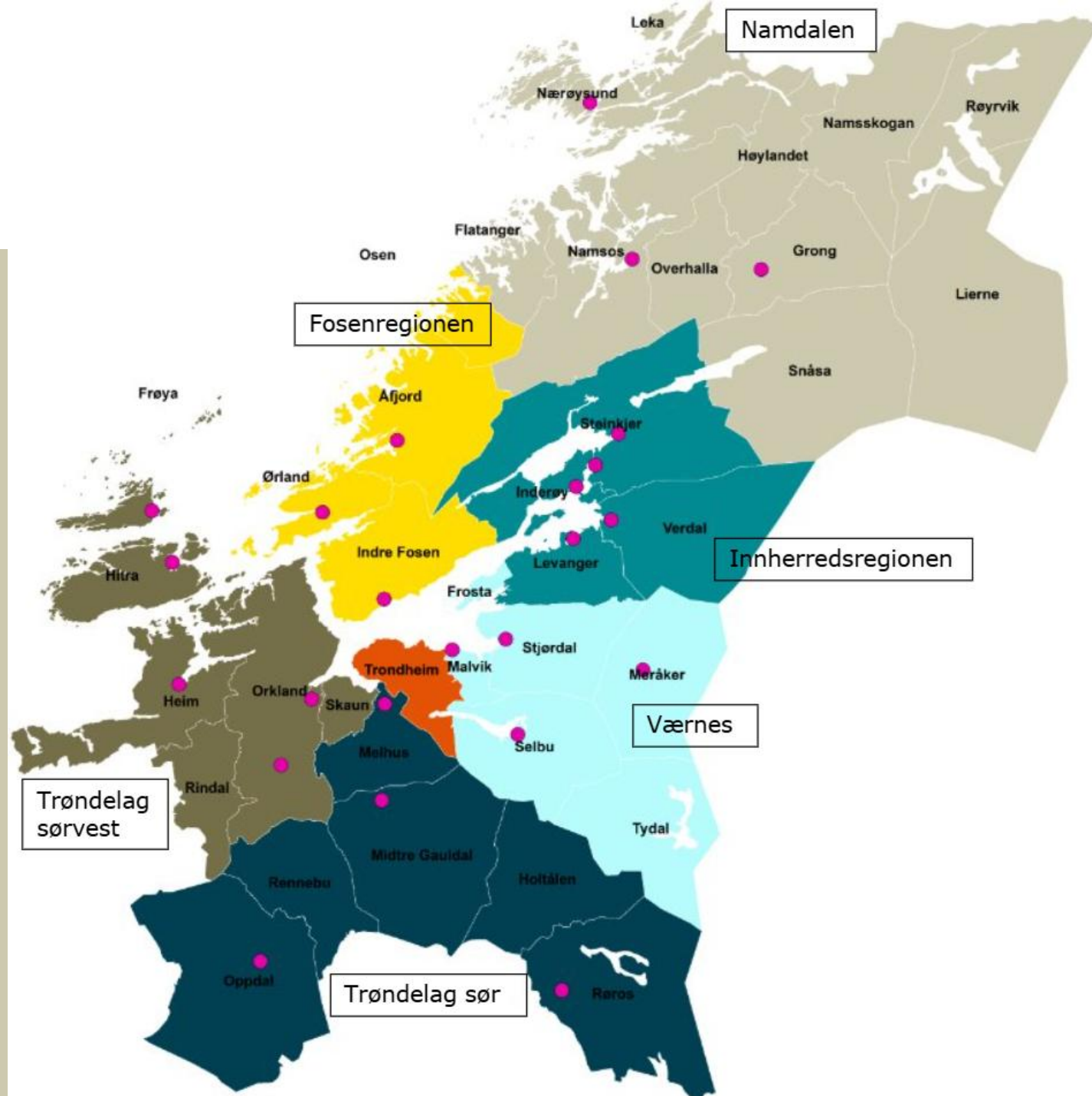

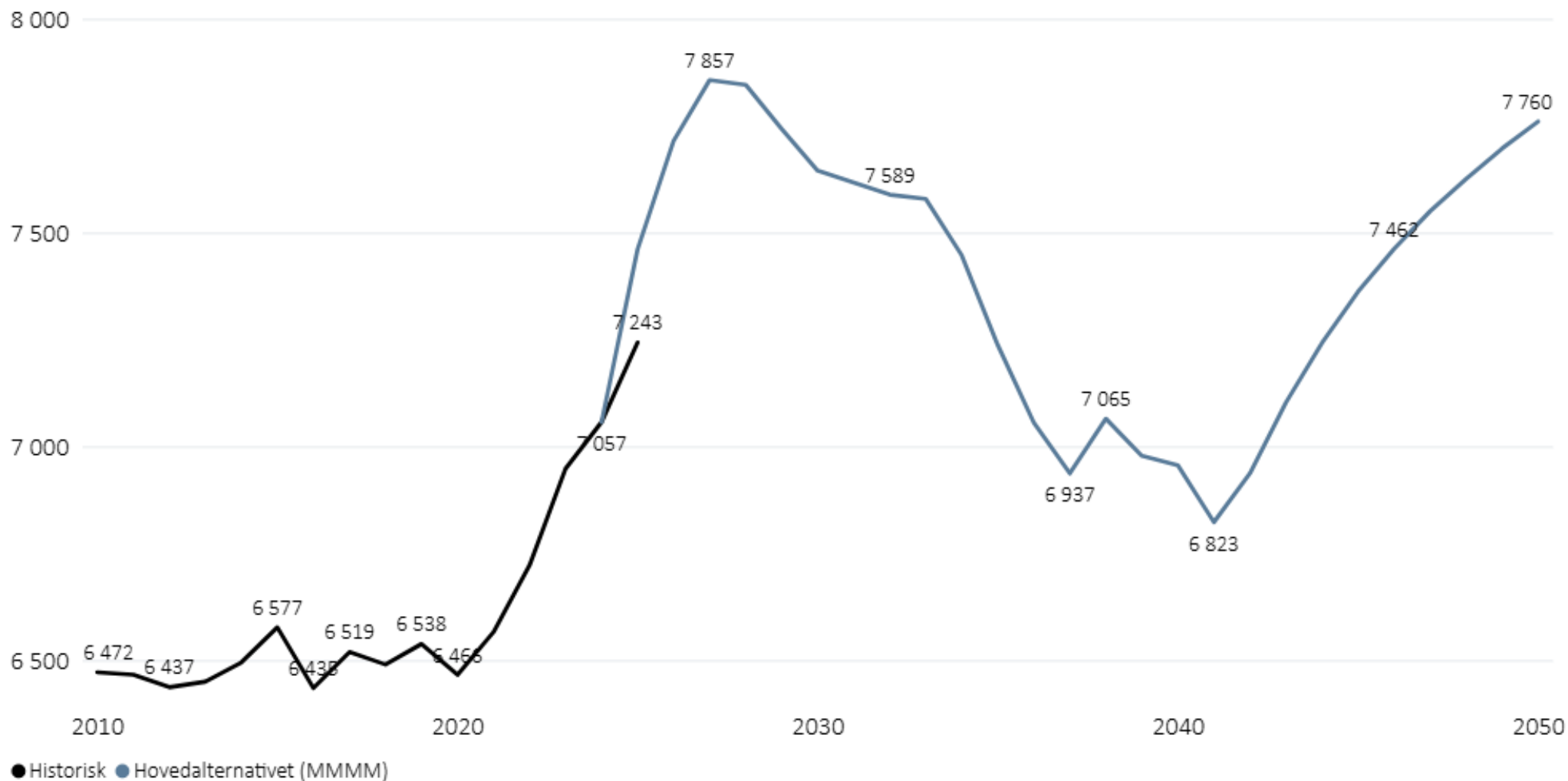
Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

Trondheim

Byåsen vgs
Charlottenlund vgs
Cissi Klein vgs
Heimdal vgs
Skjetlein vgs
Strinda vgs
Thora Storm vgs
Tiller vgs
Trondheim katedralskole

Befolkningsutvikling for aldersgruppen 16-18 år i Trondheim, historiske tall og prognoser

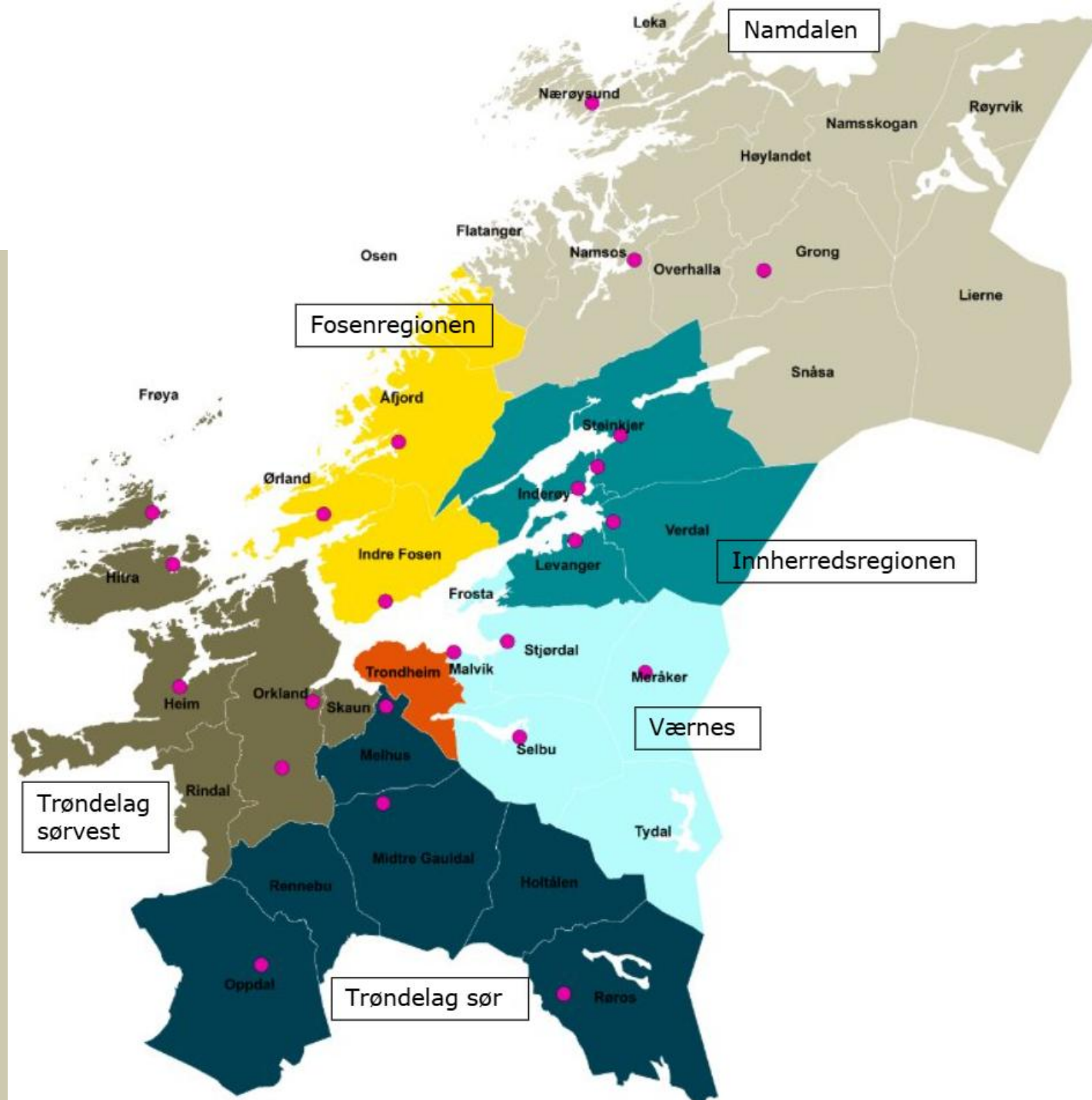

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

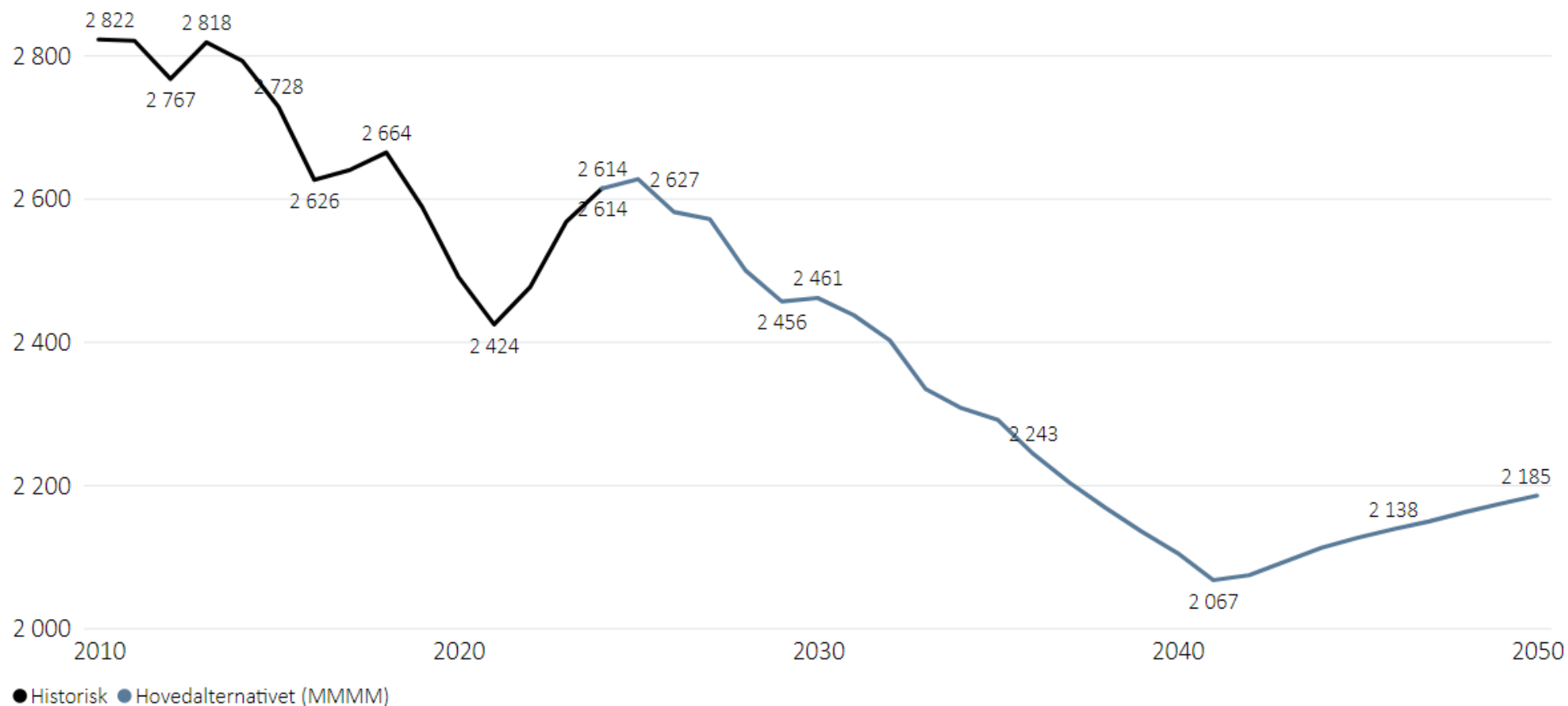
Region Innherred Region Værnes

Inderøy vgs
Levanger vgs
Mære landbruksskole
Steinkjer vgs
Verdal vgs

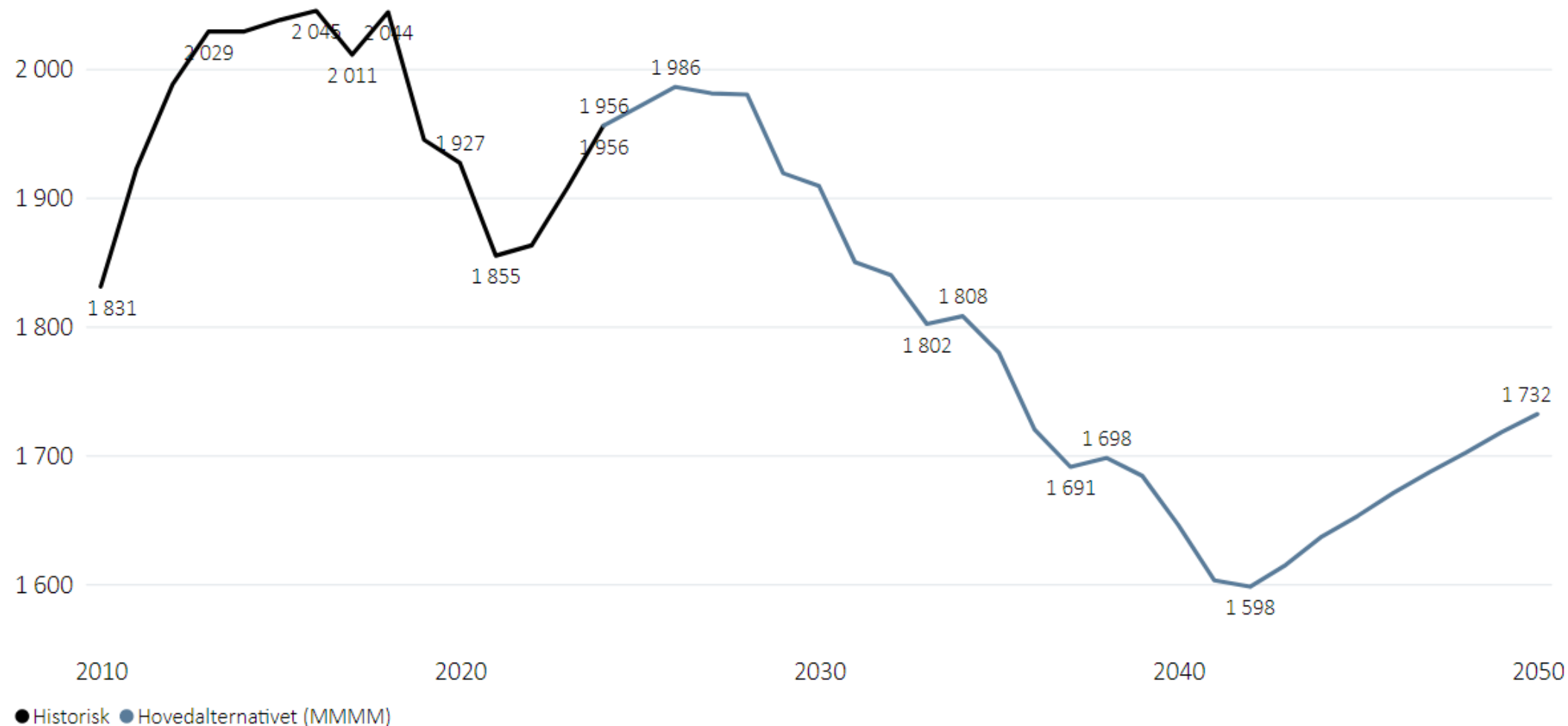
Malvik vgs
Meråker vgs
Ole Vig vgs
Selbu vgs

Befolkningsutvikling for aldersgruppen 16-18 år i Innherredsregionen, historiske tall og prognoser

Befolkningsutvikling for aldersgruppen 16-18 år i Værnesregionen, historiske tall og prognoser

Vi skal finne løsninger for to forskjellige perioder:

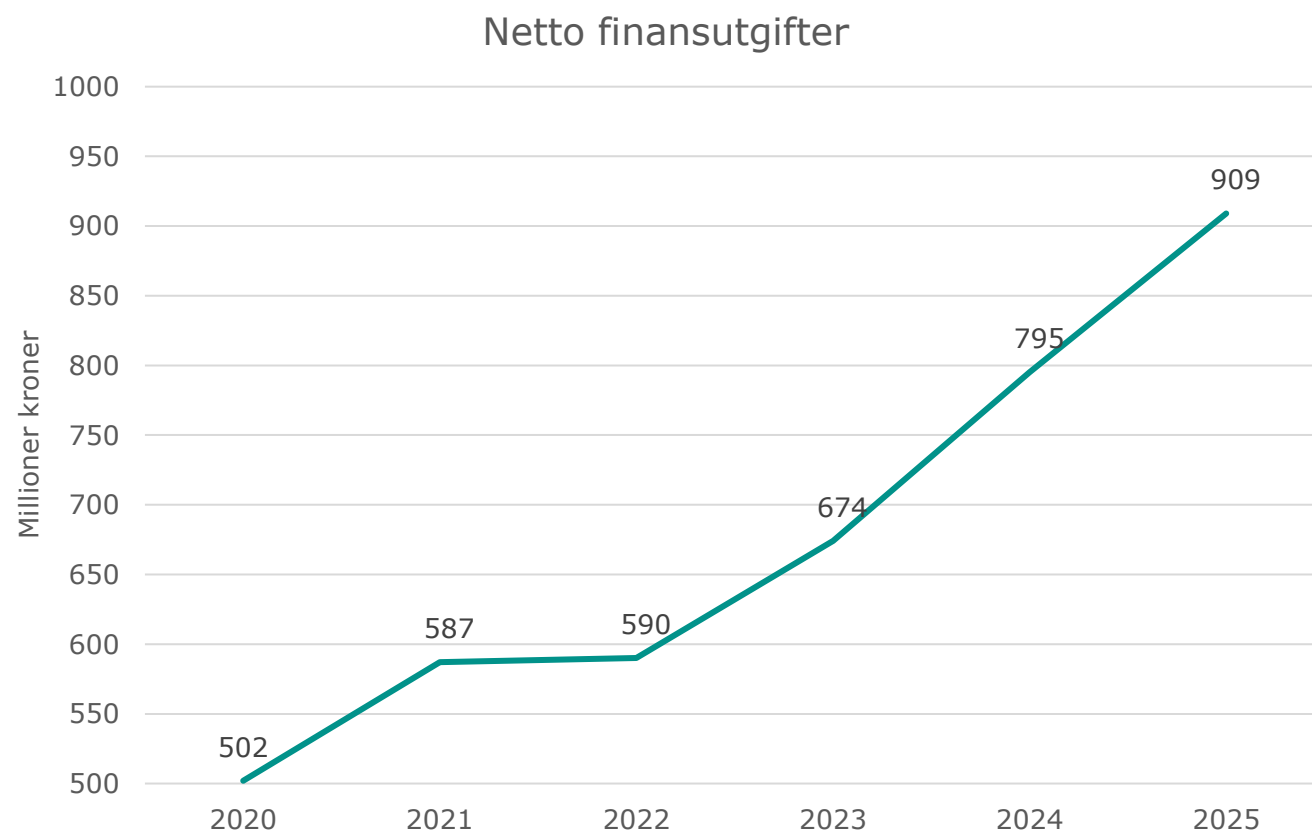

Foto: Ronny Danielsen

- **Handlings- og økonomiplanperioden 2026-2029:** En viss elevtallsøkning fram mot 2028, men mindre penger. Elevtallsnedgang fra 2029.
- **Fram mot 2040:** Færre elever og mindre penger

Trøndelag fylkeskommune har høy lånegjeld

- økte netto finansutgifter

- Netto finansutgifter økte med 14 prosent fra 2024 til 2025
- Netto finansutgifter har økt med 81 prosent fra 2020 til 2025, det utgjør 407 millioner kroner

På kort sikt: Tilbudsstruktur 2026-2029

(Fylkestinget vedtok handlings- og økonomiplan med budsjett i desember 2025)

Avdeling kompetanse får redusert budsjett i 2029 med 118 millioner kroner. 77 millioner kroner er besparelser innenfor tilbudsstruktur og redusert antall elever.

Tiltak:

- Reduksjon av dyre tilbud (for eksempel idrettsfag, musikk og yrkesfag)
- Skoleåret 2028-2029: Økt oppfylld av klasser
- Justere tilbudsstrukturen for å tilpasse til færre 16-18-åringer fra skoleåret 2028-2029

Regionvise søker tall

Vg1-søkere i 2026

Trøndelag		
	Antall søkere	Andel søkere
Studieforberedende	2 645	41,4 %
Yrkesfaglig	3 750	58,6 %
Sum	6 395	

Trondheim		
	Antall søkere	Andel søkere
Studieforberedende	1 533	51,1 %
Yrkesfaglig	1 465	48,9 %
Sum	2 998	

Innherred		
	Antall søkere	Andel søkere
Studieforberedende	357	33,8 %
Yrkesfaglig	700	66,2 %
Sum	1 057	

Fosen		
	Antall søkere	Andel søkere
Studieforberedende	60	23,6 %
Yrkesfaglig	194	76,4 %
Sum	254	

Namdalen		
	Antall søkere	Andel søkere
Studieforberedende	134	31,1 %
Yrkesfaglig	297	68,9 %
Sum	431	

Trøndelag Sør		
	Antall søkere	Andel søkere
Studieforberedende	156	32,2 %
Yrkesfaglig	329	67,8 %
Sum	485	

Trøndelag sørvest		
	Antall søkere	Andel søkere
Studieforberedende	141	26,7 %
Yrkesfaglig	387	73,3 %
Sum	528	

Værnes		
	Antall søkere	Andel søkere
Studieforberedende	267	41,6 %
Yrkesfaglig	375	58,4 %
Sum	642	

Reduksjon av antall elever på yrkesfag

Fylkesdirektøren foreslår følgende alternative endringer i tilbudsstrukturen på yrkesfag og studieforberedende:

Reduksjon i antall plasser på VG1 yrkesfag	Gir følgende reduksjon i kostnader i 2029	Gir følgende reduksjon i kostnader i 2032	Merknad
60	6,6 millioner kr	11,6 millioner kr	Besparelsene etter 2029 kommer som en følge av reduksjonen i VG1 i 2027
80	8,7 millioner kr	15,3 millioner kr	
90	9,8 millioner kr	17,4 millioner kr	

Tabell 2

Reduksjon av antall elever på påbyggingskurs?

Hovedutvalg for utdanning vedtok i sak 20/26 blant annet følgende:

Hovedutvalg for utdanning ber fylkesdirektøren i det videre arbeidet med det videregående opplæringstilbudet vurdere dimensjonering og innretning av påbyggstilbudet med sikte på å bidra til at flere yrkesfagelever oppnår fagbrev.

Foto: Ronny M Danielsen

Økt oppfylling av klasser

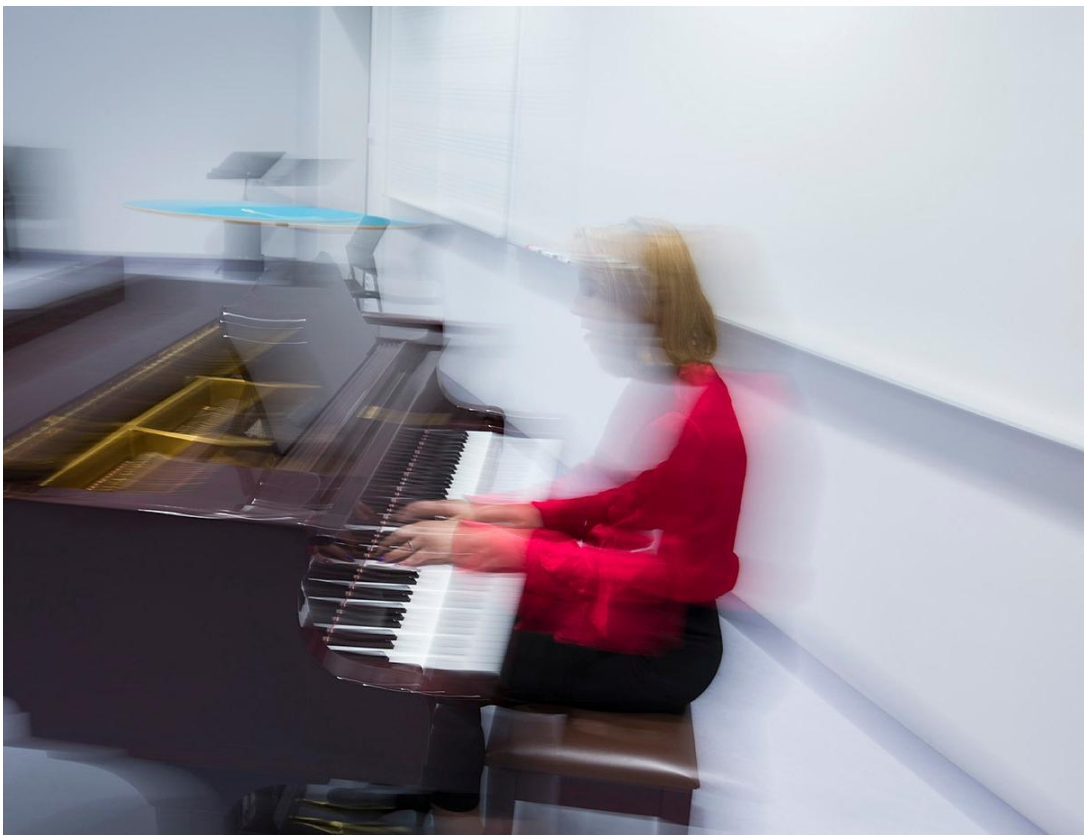
I dag får skoler med små klasser ekstra penger for å kompensere for at klassene ikke er fulle. Ved å fylle opp klassene bedre, reduserer vi behovet for disse ekstratilskuddene. Dette kan vi oppnå ved å:

Ha færre skoler med samme tilbud, slik at klassene blir større.

Innføre strengere krav til hvor mange elever som må til for å starte opp en klasse.

Redusere kostnadene på musikktilbudet

Vi har fire alternativer for musikk:

1. Vi kan redusere summen skolen får per elev. Da kan tilbudet bestå, men det kan gå utover kvaliteten på den praktiske undervisningen.
2. Det andre alternativet er å legge ned to musikktilbud i fylket. Da beholder vi kvaliteten, men færre elever får tilbudet.
3. Et tredje alternativ er å lage en kombinasjon av alternativ 1 og 2.
4. Et fjerde alternativ, som ble foreslått på folkemøtene, er å la musikktilbudet forbli uendret, og heller ta innsparingene ved å øke kuttene på spisset toppidrett, yrkesfag eller øke kravet til samling av klasser/oppfylling av tilbud primært i distriktene.

Redusere kostnadene på spisset toppidrett

- Fylkesdirektøren satte ned en arbeidsgruppe høsten 2025 som skulle vurdere om det er mulig å forenkle og effektivisere denne satsingen. Arbeidsgruppa leverte en rapport i januar 2026. I rapporten foreslås en rekke forenklinger og
- prioriteringer.
- Den nye økonomiske modellen vil fremdeles gi rom for en god tilrettelegging for de elevene som ønsker å satse på en idrettslig karriere samtidig som de tar videregående utdanning. Modellen gir samtidig en økonomisk besparelse i og med at fylkeskommunen kun dekker kostnader til satsing i skoleregj, og at idretten må ta et større ansvar for det som skjer i egen regi. Vi foreslår dermed å fortsette satsingen på idrett, men å redusere kostnadene. Det betyr en tydeligere rollefordeling mellom hva som er skolens ansvar og idrettens ansvar. Det som skjer utenfor skolens regi, blir idrettens ansvar.
- Vi fortsetter med å gi muligheten for fireårig løp.

Fram mot 2040

Inntektsreduksjon

- Når antall 16-18-åringer reduseres, vil fylkeskommunen også få en betydelig inntektsreduksjon.
- Vi anslår at denne reduksjonen utgjør cirka 45 millioner kroner hvert år i perioden 2029-2040, og det utgjør til sammen over en halv milliard kroner.
- Dette er usikre tall i og med at vi legger et 14-årsperspektiv til grunn
- Det vil være behov for større struktureltiltak

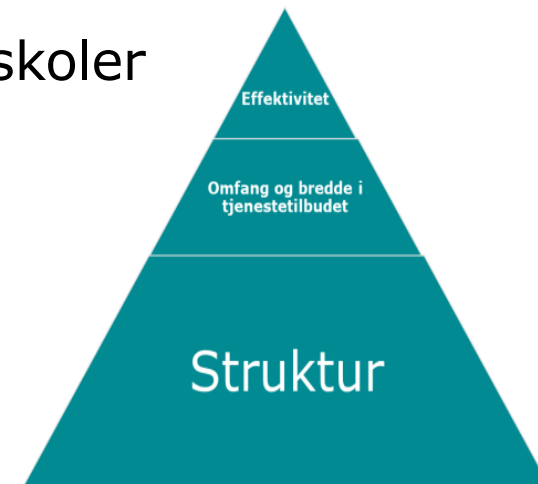
Fram mot 2040

Betydelig reduksjon i antall 16-18-åringer i perioden 2025-2040 (Cirka 2000)

Tilsvarener i omfang (enten – eller):

- 130 fulle yrkesfagsklasser
- 70 fulle studieforbereidende klasser
- Over ti små skoler
- Cirka fire middels store skoler
- Cirka to store skoler

	Elevtallsutvikling 2025-2035		Elevtallsutvikling 2025-2040	
Region	Nedgang (antall i parentes)	Tilsvareer <u>for eksempel</u> *	Nedgang (antall i parentes)	Tilsvareer <u>for eksempel</u> *
Trøndelag	5,5% (890)	En stor skole eller to middels store skoler eller 4-5 små skoler.	13% (2024)	To store skoler eller fire middels store skoler eller ca 10 små skoler
Innherred	11% (300)	En til to små skoler, eller i underkant av én middels stor skole	19% (502)	En middels stor skole, eller om lag to små skoler.
Værnes	8% (150)	En liten skole	17% (310)	En middels stor skole, eller én til to små skoler.
Fosen	8% (60)	Ca halvparten av elevtallet ved en liten skole	17% (123)	En liten skole
Namdalen	6% (80)	Cirka en tredjedel av elevtallet ved en av de minste vgs i regionen	8% (103)	Litt over en tredjedel av elevtallet ved en av de minste vgs i regionen
Trondheim	2% (160)	Elevtallet ved en liten skole (eller under halvparten av elevtallet ved Trondheims minste vgs)	9% (661)	Elevtallet ved en middels til stor skole
Trøndelag Sør	2% (30)	Cirka 15% av elevtallet ved regionens minste vgs	8% (100)	Elevtallet ved en liten skole, eller rundt halvparten av elevtallet ved regionens minste vgs
Trøndelag Sørvest	9% (110)	En liten skole	19% (225)	Noen flere elever enn regionens minste vgs
*I eksemplene har en stor skole mellom 650 og 1200 elever, en middels stor skole mellom 300 og 649 elever, og en liten skole under 300 elever.				

Virkemidler i arbeidet med tilbudsstruktur fram mot 2040

1) Vurdere innføring av nedre grense for igangsetting av tilbud

- Nytt tilbudsprinsipp

2) Organisatorisk sammenslåing

- To skoler legges ned, en ny skole med to skolesteder opprettes.

3) Skolenedleggelse

- Samling av tilbud på færre skolesteder

<i>Region</i>	<i>Samling av tilbud jf. tilbudsprinsippene?</i>	<i>Organisatorisk sammenslåing?</i>	<i>Skolenedlegging?</i>	<i>Ekstra behov for Skyss?</i>	<i>Behov for Ombygging/påbygging?</i>
<i>Innherred</i>	Ja	Vurderes	Vurderes	Vurderes	Vurderes knyttet til langsiktig økonomisk byggforvaltning (VKLØB)
<i>Værnes</i>	Ja	Vurderes	Ikke aktuelt	Vurderes	VKLØB
<i>Fosen</i>	Ja	Vurderes	Ikke aktuelt	Vurderes	VKLØB
<i>Namdalen</i>	Ja	Vurderes	Ikke aktuelt	Vurderes	VKLØB
<i>Trondheim</i>	Ja	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Vurderes	VKLØB
<i>Trøndelag Sør</i>	Ja	Vurderes	Ikke aktuelt	Vurderes	VKLØB
<i>Trøndelag Sørvest</i>	Ja	Vurderes	Ikke aktuelt	Vurderes	VKLØB

<i>Region</i>	<i>Samling av tilbud jmf tilbudsprinsippene?</i>	<i>Organisatorisk sammenslåing?</i>	<i>Skolenedlegging ?</i>	<i>Ekstra behov for Skyss?</i>	<i>Behov for Ombygging /påbygging?</i>
<i>Innherred</i>	Ja	Vurderes	Ja	Vurderes	Vurderes knyttet til langsiktig økonomisk byggforvaltning (VKLØB)
<i>Værnes</i>	Ja	Vurderes	Ja	Vurderes	VKLØB
<i>Fosen</i>	Ja	Vurderes	Ikke aktuelt	Vurderes	VKLØB
<i>Namdalen</i>	Ja	Vurderes	Vurderes	Vurderes	VKLØB
<i>Trondheim</i>	Ja	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt	Vurderes	VKLØB
<i>Trøndelag Sør</i>	Ja	Vurderes	Vurderes	Vurderes	VKLØB
<i>Trøndelag Sørvest</i>	Ja	Vurderes	Ikke aktuelt	Vurderes	VKLØB

Trøndelag sørvest (Hitra) 4. mai

Trøndelag sør (Støren) 5. mai

Trondheim 6. mai

Fosen (Brekstad) 7. mai

Namdal (Namsos) 11. mai

Innherred og Værnes (Stiklestad) 12. mai

Innspill fra folkemøtene i mai

Innspill fra folkemøtene: Tilpasninger av opplæringstilbudet

- **Kutt i spisset toppidrett:** På tvers av nesten alle regioner er det enighet om at spisset toppidrett er et tilbud som kan kuttes eller reduseres for å spare penger.
- **Musikk, dans og drama (MDD):** Det er store regionale forskjeller knyttet til MDD. Trondheim og Innherred/Værnes forsvare musikklinjene. I andre regioner mener flere at det er bedre å kutte her fremfor å redusere yrkesfagene.
- **Yrkesfag:** Yrkesfagene er viktige for lokalt næringsliv og bosetting. For å spare penger foreslår deltakere i flere regioner i stedet å stramme inn på muligheten for å ta påbygg.
- **Samarbeid med næringsliv:** Regionene er enige om at næringslivet må ta en større del av utdanningsansvaret. Det foreslås mer bruk av fleksible modeller.

Innspill fra folkemøtene: Skolestruktur. Elevens beste

- **Skolestruktur:** Deltakere på møtene i distriktsregionene er kritiske til å legge ned fysiske skolesteder i distriktet. Deltakere i Trondheim påpeker at skolene i byen ikke tåler flere osthøvelkutt, og mener kuttene bør tas i regionene.
- **Fordeling av tilbud:** Flere foreslo en spesialisering der skolene i en region fordeler tilbudene bedre mellom seg for å bidra til økt oppfylling av klasser.
- **Elever på hybel:** I mange regioner advares det mot konsekvensene av å sende 15- og 16-åringer på hybel. Distriktene påpeker at dette vil føre til økt frafall og psykisk uhelse. Samtidig ble det påpekt av enkelte elever at det å bo på hybel også kan være positivt for elevenes utvikling.
- **Økonomi og trygghet for elevene:** Det ble spilt inn at stipendene må økes dersom flere må bo på hybel. Flere påpeker at fylkeskommunen bør finansiere internater med miljøarbeidere dersom skoler legges ned.
- **Bedre kollektivtilbud:** Kollektivtilbudet bør utbedres dersom elevene skal ha mulighet til å bo hjemme fremfor å flytte.

Vurdering av elevens beste

Endringer i skolestrukturen påvirker mer enn budsjetter og timeplaner. De påvirker også hverdagen til ungdommene våre og framtida til lokalsamfunnene i Trøndelag. Vi har laget en oversikt over de viktigste konsekvensene vi må vurdere.

Mulige konsekvenser for elevene:

- **Økt reisetid og skyss:** Enkelte elever vil få lengre reisevei til skolen enn i dag.
- **Flere på hybel?** I regioner med store avstander kan samling av tilbud føre til at flere må flytte på hybel. I regionene der det er mest aktuelt med skolenedleggelse, er avstandene korte. Antallet hybelboere vil derfor antakelig ikke øke mye.
- **Særskilte tiltak:** Dersom skoler i områder med lange avstander legges ned, må det vurderes egne tiltak for å ivareta de elevene som blir hardest rammet.
- **Større og sterkere fagmiljøer:** Ved å samle elever og lærere på færre steder, legger vi til rette for større fagmiljøer med bedre tilgang på vikarer og bedre muligheter til faglig samarbeid i opplæringen.
- **Mer forutsigbart tilbud:** Når flere elever samles om de samme tilbudene, reduseres risikoen for at fag eller tilbud ikke kommer i gang på grunn av for få søkere.
- **Bredere utvalg av fag:** En sammenslått skole vil ofte ha mulighet til å tilby en større bredde i programfag enn det to mindre skoler ville klart hver for seg.
- **Mer ressurser til undervisning:** Ved å bruke mindre penger på å drifte og vedlikeholde halvtomme skolebygg, kan mer av de økonomiske midlene frigjøres til selve undervisningen.
- **Stabil tilbudsstruktur:** En mer forutsigbar struktur gjør at tilbudene blir mer relevante og stabile over tid, noe som gir trygghet for elevenes skolevalg.

Virkningene for elevene kan bli forskjellige fra region til region.

Konsekvenser for lokalsamfunnet og regionen

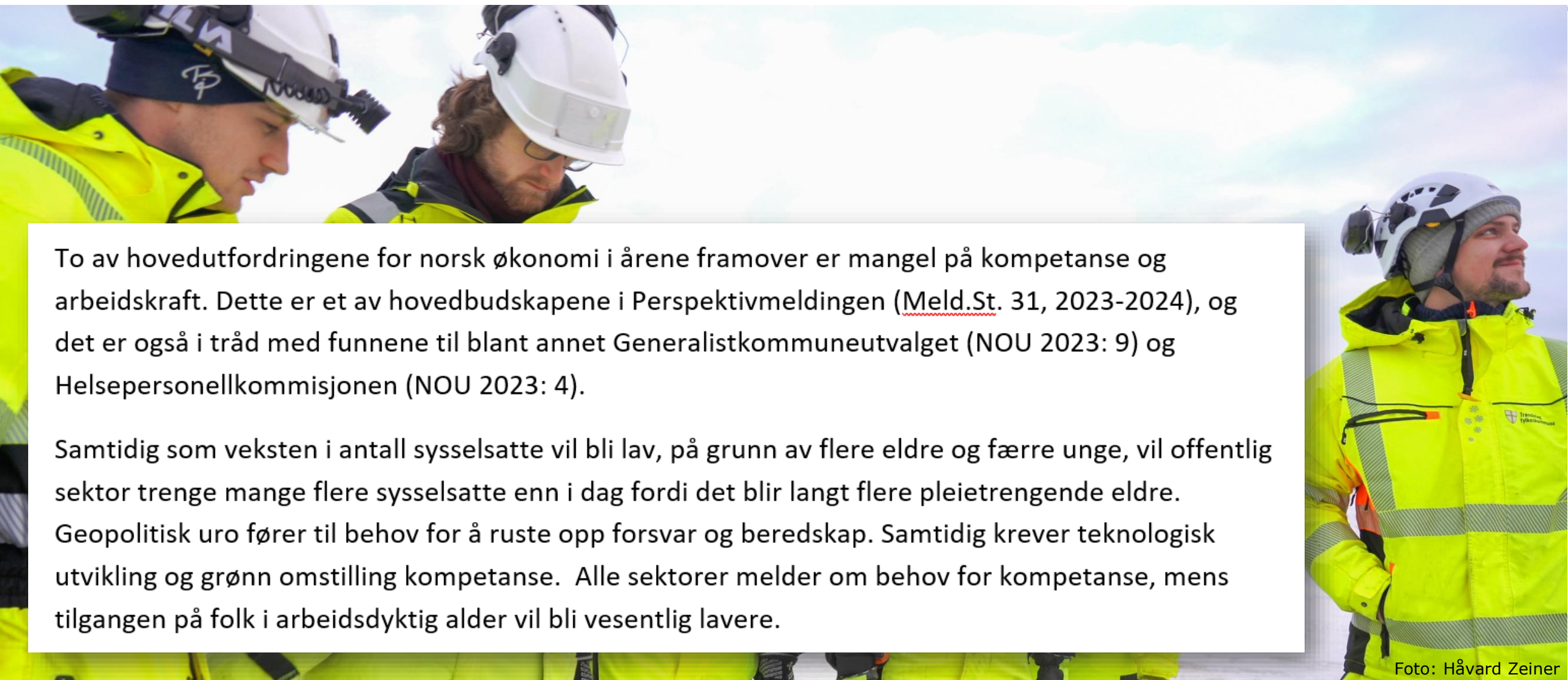

Mulige konsekvenser for lokalsamfunnet og regionen:

- **Arbeidsplasser og boligmarked:** En skolenedleggelse kan påvirke det lokale arbeidsmarkedet og gjøre det mindre attraktivt å bosette seg i området.
- **Identitet og tilhørighet:** Skolen er viktig for innbyggernes følelse av identitet og tilhørighet til hjemlassen sin. En skolenedleggelse kan derfor bidra til å redusere folks lyst til å bo der.
- **Kulturliv og frivillighet:** Elever fra skolenes kulturtilbud blir ofte viktige personer i det lokale kulturlivet og i frivilligheten. Forsvinner slike tilbud, kan lokalsamfunnet få et dårligere kulturtilbud, som igjen kan redusere folks lyst til å bo der.
- **Attraktive regionsentre:** Det skal prioriteres å skape attraktive sentre i hele fylket for å møte globale trender som sentralisering og urbanisering. Ved å samle tilbudene får vi knutepunkter med kort vei mellom bolig, jobb og viktige tjenester, samtidig som vi sikrer god kontakt med bygdene rundt.
- **Riktig kompetanse til det lokale arbeidslivet:** En justert tilbudsstruktur bidrar til en tilbudsbredde som dekker det lokale arbeidslivets kompetansebehov. Det bidrar også til å dekke behovet for læreplasser i regionen.
- **Frigjøring av viktig arbeidskraft:** Samfunnet vil mangle arbeidskraft i framtida, blant annet fordi det blir flere eldre og færre unge. Det er derfor behov for omstilling, også i fylkeskommunen. Ved å redusere antall ansatte, i dette tilfellet antall skoleansatte, bidrar vi til å frigjøre ressurser til andre sektorer, for eksempel til omsorgsoppgaver i kommunene.

Det kommer til å bli færre ungdommer i Trøndelag, og vi kommer til å få mindre penger til å drive skole for. Målet vårt med folkemøtene er å finne løsninger som balanserer lokalsamfunnets behov og ønsker med elevenes rett til et bredt, stabilt og trygt opplæringstilbud for framtiden.

Vurdering av kompetansebehov

To av hovedutfordringene for norsk økonomi i årene framover er mangel på kompetanse og arbeidskraft. Dette er et av hovedbudskapene i Perspektivmeldingen (Meld.St. 31, 2023-2024), og det er også i tråd med funnene til blant annet Generalistkommuneutvalget (NOU 2023: 9) og Helsepersonellkommisjonen (NOU 2023: 4).

Samtidig som veksten i antall sysselsatte vil bli lav, på grunn av flere eldre og færre unge, vil offentlig sektor trenge mange flere sysselsatte enn i dag fordi det blir langt flere pleietrengende eldre. Geopolitisk uro fører til behov for å ruste opp forsvar og beredskap. Samtidig krever teknologisk utvikling og grønn omstilling kompetanse. Alle sektorer melder om behov for kompetanse, mens tilgangen på folk i arbeidsdyktig alder vil bli vesentlig lavere.

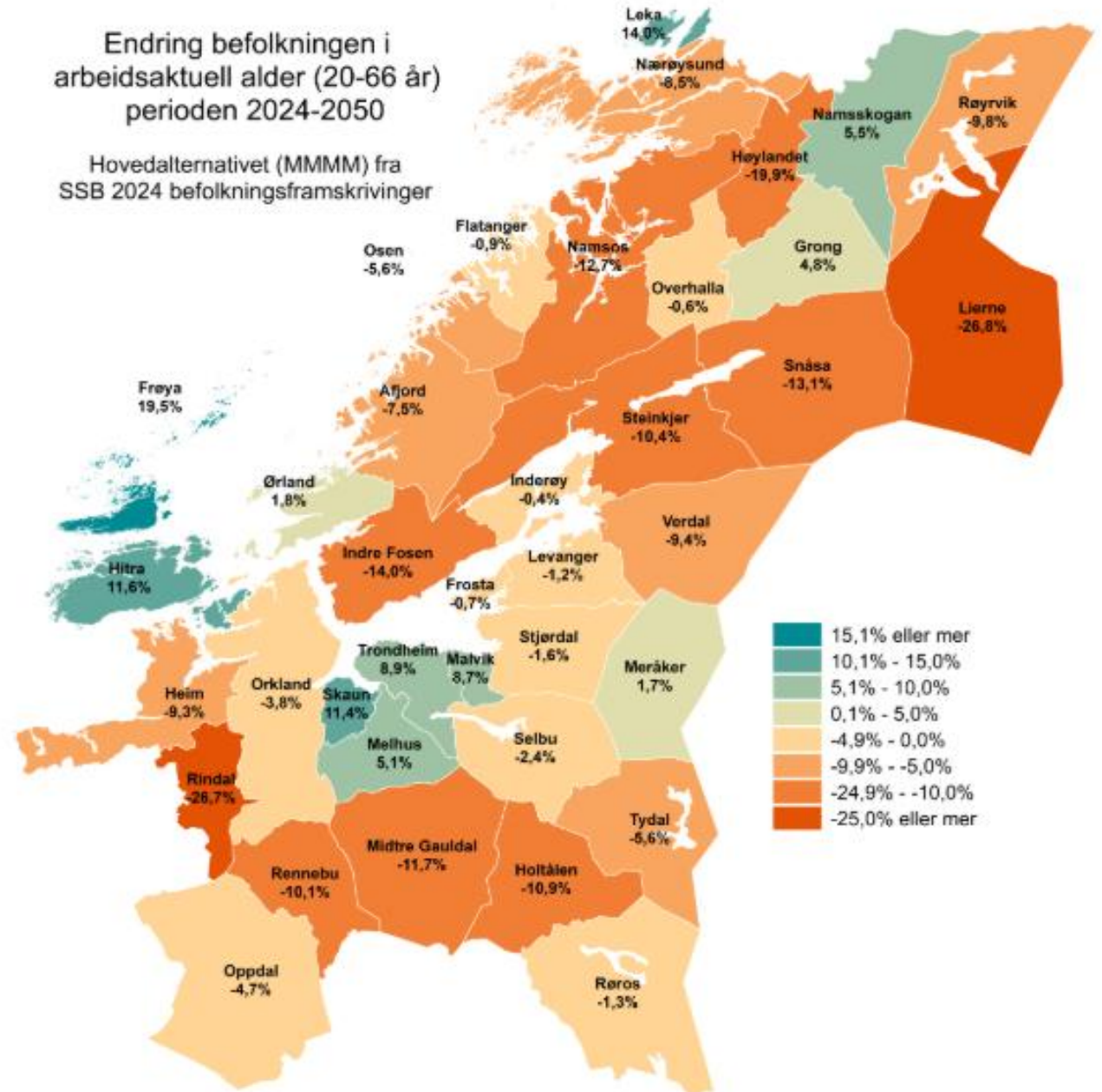
Endring i arbeidsaktuell alder

Figuren til høyre viser utviklingen i den arbeidsaktuelle delen av befolkningen i Trøndelag i perioden 2024-2050.

I hovedsak viser den en nedgang i alle kommuner unntatt trondheimsområdet og enkelte kystkommune. Kilde: Trøndelag i tall.

Det er allerede utfordrende å skaffe erstatning for arbeidstakere som slutter, og det blir stadig mer utfordrende.

Vurdering av Skysskostnader

Fylkeskommunen pådrar seg økte kostnader til skyss dersom kapasiteten på tilgjengelig kollektivtransport er for lav. Hvis elever som må fraktes på en strekning overstiger antallet som får plass på gjeldende kollektivtilbud, utløses merkostnader til å sette opp ekstra kollektivtilbud. Merkostnader til skyss regnes altså ikke pr ekstra elev, men pr ekstra buss eller annet transportmiddel som evt. må settes opp.

Politisk behandling

Foto: Mona Jønvik-Andersson

- Vi sender ut en åpen høring i juni, med svarfrist i september
- Politisk behandling:
 - Yrkesopplæringsnemnda
 - UFU
 - Hovedutvalg for utdanning 17.-18. november
 - Fylkestinget 9.-10. desember
- Vi jobber videre med saken i 2027, og da særlig i perspektivet fram mot 2040

Informasjon

Informasjon om
tilbudsstrukturarbeidet ligger her:
trondelagfylke.no/tilbudsstruktur

Tilbudsstruktur fram mot 2040

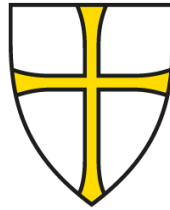

Færre elever og strammere økonomi gjør at vi må se på framtidens videregående opplæring i Trøndelag. Målet er å sikre elevene et best mulig tilbud. Vi inviterer til folkemøter og gjennomfører også en åpen høring for å få innspill.

Hvorfor må vi endre tilbuds- og skolestrukturen i Trøndelag?

Planer og strategier

- Kompetansestrategi >
- Framtidas skole - Skolebruksplan 2 >
- Tilbudsstruktur >**
- Fagfornyelsen >
- Kompetanseforum Trøndelag >
- Samisk >
- Årshjul for helhetlig elevoppfølging >
- IKO-veileder >
- Strategi for opplæring av minoritetsspråklig ungdom og voksne >
- Samarbeidsavtale >
- Regional veileder for opplæring av minoritetsspråklige >

Trøndelag fylkeskommune

Trööndelagen fylhkentjielte

trondelagfylke.no | fb.com/trondelagfylke